

Îngerii cântă pururea cântecul creștin de laudă adusă lui Dumnezeu

Se spune în cărțile bisericești că îngerii cântă pururea cântecul creștin de laudă adusă lui Dumnezeu. Despre diavoli nu se spune că ar cânta și ei. Iată însă că, mai nou, au început și ei să-i imite pe cei care la început cântau doar ei laude lui Dumnezeu. Și diavolii au început să cânte! Sunt însă doar imitatori. Și sunt nereușiți. Și apoi ei se laudă pe ei înșiși. Muzica lor e nebuni-toare. E zgomot, nu cântec. E țipăt și strigăt. E o alcătuire de istericale și bătaie epileptice. E o concurență de zgomote. Parcă ar veni de prin jungla africană. Dacă acestea sunt cultură, n-am nimic de obiectat. Pot să rămână! Dacă sunt cultură! Dacă sunt anticultură, zăpăceală și instigare la dezlanțuirea instinctelor primare, atunci noi trebuie să ne întorcem și să ne promovăm cântecele noastre tradiționale sau altele noi, dar cuminti, în limitele bunului simț, cântece care să cultive în noi sentimente frumoase și nu patimi urâte, perverse. Am văzut la televiziune un „arare” cântăreț a cărui dambla este să cânte cu mâna pe partea de rușine a corpului, înnebunind și pervertind fetițele abia ieșite din pubertate și pe tinerii fără educație solidă care se lasă ușor ademenați de astfel de spectacole cărora societatea modernă le dă acces la public în ciuda moralei sănătoase

și a îndatoririlor pe care societatea le are de a asigura educația tinerilor așa cum trebuie.

Ce frumoasă e muzica noastră! Să o cultivăm și să ne lăsăm pătrunși de mesajul și farmecul ei. Nu avem naivitatea să cerem doar muzică religioasă. Avem însă îndreptățirea să respingem tot ceea ce e antimuzică, zgomot. Trebuie să reacțivăm posibilitățile poporului sănătos de a se exprima. Spre a nu cădea, în cazul muzicii de pildă, în contra-muzică. Trebuie să ne apărăm frumusețile originare ale geniului creator românesc.

Mie personal îmi plac foarte mult și corurile. Corurile în general, dar și corurile bisericești. Eu pe acestea, mai ales, le am în vedere și mă bucur când constat că în alcătuirea lor sunt și celebrități ale cântecului și artei interpretative românești.

De altfel în București mulți cântăreți de operă, nu numai la scara națională, ci și la scara internațională s-au format, și au fost membri, și au rămas până la sfârșitul vieții lor membri în corale bisericești. Cred că e de ajuns să îi amintesc pe Valentin Teodorian și pe Mircea Buciu, amândoi trecuți la cele veșnice. Ei au fost permanent membri ai *Coralei Patriarhale* și importanți soliști ai acestui cor. Ar fi de asemenea de ajuns să pomenesc și o cântăreață mai nouă, tot de o-

peră, cu o voce extraordinară care-și face loc acum în întreaga lume: Angela Burlacu, multă vreme membră și ea a coralei patriarhale.

Suntem datori, prin urmare, a relua și a promova în continuare cultura, literatura, simțirea poporului român. Precum spune o veche zicală, românul s-a născut poet. Artist. Trebuie să-i dăm românului prilejul să-și manifeste aceste frumoase însușiri, toate aceste talente.

† Dr. Antonie Plămădeală,
Mitropolitul Ardealului

CUM SĂ NE RUGĂM

Este un lucru arhicunoscut și bine experimentat că omul care crede în Dumnezeu simte nevoia fierbinte și constantă de a se ruga. Și cu cât este mai puternică credința omului cu atât mai mare este și setea și dorința lui nestăvilă spre rugăciune.

Rugăciunea cuprinde întreaga lui viață și existență, îl hrănește și îl reînnoiește spiritual ori de câte ori intră în legătură cu Dumnezeu prin rugăciune.

Astăzi mai mult ca oricând nevoia omului de rugăciune este mult mai mare; în epoca pe care o trăim omul simte nevoia de a se ruga mai mult decât în trecut și aceasta și pentru faptul că și primejdiile și încercările la care este expus astăzi sunt mai mari și mai numeroase. Prin rugăciune — în primul rând — el iese din izolare și din singurătate și se apropie de un Dumnezeu personal cărui îi vorbește și cărui îi arată neliniștea și singurătatea sufletului său.

Trebuie însă să mărturisim deschis că, majoritatea oamenilor nu se mai roagă aproape deloc sau se roagă din când în când și aceasta în situații doar de criză sau în mari încercări și necazuri. Cria credinței în lumea modernă aduce firesc după sine și o criză a rugăciunii. Dar mulți dintre noi, de ce să nu recunoaștem, deși ne considerăm credincioși, nu ne rugăm nici constant, și nici corect.

Felul corect al rugăciunii noastre către Dumnezeu ni l-a arătat Mântuitorul Hristos în parabola vameșului și a fariseului. Rugăciunea adevărată și corectă a fost intruchipată de rugăciunea vameșului care cu umilință se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!” (Luca 18, 13).

Parabola pe lângă alte aspecte ne indică și starea sufletească cerută în timpul rugăciunii pentru ca aceasta să fie bine primită la Dumnezeu, o stare sufletească privind dispoziția pe care trebuie să o avem în vremea adresării noastre către Dumnezeu prin rugăciune. La rugăciune participă (Continuare în pag. a 4-a)

Arhid. VISARION BALȚAT

APELUL SFÂNTULUI SINOD AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PENTRU APĂRAREA DREPTULUI LA VIAȚĂ AL COPILULUI NENĂSCUT

„COPIII SUNT BINECUVÂNTAREA LUI DUMNEZEU“

„...copiii sunt un dar de la Dumnezeu... (Ps. 126, 3) — bogăție și belșug... (Ps. 111, 1)“.

IUBIȚII NOȘTRI FII ȘI FIICE SUFLETEȘTI,

Cu sufletul fremătând de bucurie, participăm adesea la cununia copiilor sau prietenilor noștri. Participăm și ne bucurăm, ca oarecând Domnul nostru Iisus Hristos însoțit de sfinții Săi ucenici și mama Sa, Sfânta Fecioară Maria la nunta cea din Cana Galileii.

Nunta, ca taină a iubirii este un act sfânt, de origine dumnezeiască ce unește doi tineri, parte bărbătească și femeiască, devenind soț și soție.

Cea mai veche din toate așezămintele omenești este familia. Nici o instituție nu are un rol atât de hotărâtor pentru om și societate, ca instituția familiei, de familie atârând prosperitatea sau ruina națiunilor și a lumii.

Dumnezeu, în bunătatea Sa, a revărsat asupra primei perechi de oameni binecuvântarea Sa (Fac. 1, 28) după care a poruncit și le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul” (Fac. 1, 28). Lumea e bogată, e întinsă și frumoasă dar se cer oameni care să o populeze, s-o cultive și să se bucure de bunătățile ei, deci trebuie împlinit mesajul divin „...creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul...”.

Atotputernicul Stăpân a binevoit să imprumute făpturii ceva din puterea Sa dătătoare de viață, a rânduit să-l asocieze pe om la actul Său creator. De aceea El a poruncit ca oamenii să se înmulțească prin unirea femeii sale cu dragoste, iar scopul acestei uniri este rodirea vieții noi, nașterea de copii. A avea copii înseamnă a primi binecuvântarea în casa ta. O familie fără copii cu anevole este cuprinsă de acea mulțumire, acel echilibru sufletesc, bucurie pentru mai târziu a părinților.

Copiii sunt o izbăvire pentru părinții lor, un toaig bătrânețelor. Sfânta Scriptură arată cele mai frumoase asemănări în această privință: „Fiii sunt moștenirea Domnului, răsplata rodului pântecelui. Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz, așa sunt copiii părinților tineri. Fericit este omul care-și va umple casa de copii” (Ps. 126, 3—5). El reprezintă aurora dimineții unui popor, viitorul lui.

IUBIȚII CREDINCIOȘI,

Din păcate, în lumea aceasta nu toți oamenii pot îndeplini mesajul divin de a crește și a se înmulți în familie.

În primul rând, față de această obligație oamenii pot întâmpina o piedică în afară de voia lor, adică nerodirea firească. De multe ori nerodirea aceasta este izvor de durere și lacrimi.

Ne vin în minte femeile biblice Sarra, Rahila, Ana... care nu puteau să aibă copii, dar n-au pierdut încrederea în Dumnezeu, au postit, s-au rugat neîncetat cu lacrimi Ziditorului a toate ca să ridice rușinea lor dintre oameni, adică aceea de a nu avea copii. Așa au făcut și Zaharia și Elisabeta, Ioachim și Ana, soți intristați care numai datorită arzătoarelor rugăciuni au conceput și au născut pe Sfântul Ioan Botezătorul și pe preacurata Fecioara Maria.

Întristarea celor ce nu pot avea copii poate fi înlăturată prin înfierea de copii orfani, prin faptele îndurării creștine față de cei lipsiți și părăsiți. Ei pot săvârși un bine nemărginit în jurul lor, devenind ceea ce era Iov pentru săracii zilelor lui „...orbului îi era ochi, șchiopului picior, celor nenorociți — tată...” (Iov 29, 15).

Durerea cea mai mare este că sunt nenumărate cazuri când soții nu voiesc să fie părinți, adică tată și mamă, sau voiesc să aibă numai un copil sau cel mult doi. Ei gustă plăcerea unirii trupești, dar se feresc de îndatorirea nașterii de copii, care cere sacrificii. Egoismul dus până la limită, uneori întemeiat pe argumentul sărăciei materiale, îi face pe unii oameni să nu-și dorească prunci.

Sfinții Părinți văd în aceasta o faptă soră cu desfrăul. Sfântul Ioan Gură de Aur în necește „tălharii porciilor bunuri” — pe cei ce caută numai plăcerea trupului, fără urmarea ei firească, copilul, iar Fericitul Augustin îi numește adulteri.

Dacă totuși copiii se zămislesc în pântecul, unele mame recurg la cea mai oribilă crimă: AVORTUL.

Pentru Biserica Ortodoxă, avortul nu este un act oarecare nepermis, ci este omor; omor mai grav și mai dezastruos decât altele pentru că ia dreptul la viață unei ființe omenești înainte de a fi gustat din aceasta. Responsabilitatea acestui mare păcat revine atât soției și soțului care s-au învoit cu uciderea, precum și medicului care a îndeplinit acest act și tuturor celor care au contribuit la săvârșirea lui.

IUBIȚII FII ȘI FIICE DUHOVNICEȘTI,

N-am dorit să intrăm în cea mai brută și cea mai intimă taină a iubirii: comuniunea dintre soț și soție manifestată în unirea trupească. Dar ne-am văzut silii, în calitate de părinți sufletești să vă împărtășim aceste gânduri, această preocupare a noastră pentru că, deși suntem un popor creștin și evlavios, suntem trist renumiți în lume prin numărul mare al intreruperilor de sarcină, iar divorțurile se înmulțesc pe măsură.

Starea aceasta ar trebui s-o observe și forurile legislative și să-i preocupe.

Se vorbește atât de des despre drepturile omului, printre care dreptul la viață este cel mai bine subliniat. Nu înțelegem însă de ce se face o așa mare diferență între pruncul născut sau adultul pentru a căror ucidere făptașul este aspru pedepsit și pruncul încă nenăscut a cărui ucidere se legitimează în bună formă. Este, credem, cel mai evident semn al crizei de valori, cea mai clară mărturie a anormalității spre care se îndreaptă o societate fără credință în Dumnezeu.

Noi am fost un neam sănătos și viguros. În câțiva ani însă, dacă vom continua așa, vom deveni o țară îmbătrânită, lipsită de vlagă și de perspectivă. Pentru o societate sănătoasă, trebuie să avem copii sănătoși. Pentru a salva societatea, trebuie întărită familia. Ne place să ne laudăm cu înaintașii noștri, și nu e rău, dar ei aveau o altă mentalitate. Oricât de greu le-ar fi fost, ei aduceau copii pe lume și-i creșteau în frică de Dumnezeu.

Faceți și voi asemenea.

Dacă familia este chemată să fie izvor de viață, marea școală a omului desăvârșit, împliniți porunca „creșteți și vă înmulțiți”. Prețuiți nașterea de copii ca o binecuvântare cerească și faceți-vă din educarea micilor odrasle, o preocupare sfântă, așa cum a făcut și prea buna Emilia, mama Sfântului Vasile cel Mare, Nona, mama Sfântului Grigorie de Nazianz și Antuza, mama Sfântului Ioan Gură de Aur.

Raza de soare nu-i așa de dulce ca surâsul unui copil. Nădăjdum că aceste frământări ale noastre vor ajunge la inimile voastre și că vom medita serios asupra perspectivei noastre vesnice și vremelnice, atât ca Biserică, cât și ca neam.

Vă împărtășim părințește binecuvântări ale membrilor Sfântului Sinod, dorindu-vă și urându-vă să vă creșteți pruncii frumoși și sănătoși, ca o rază de soare întru binecuvântare dumnezeiască asupra familiilor voastre.

ORIGINEA BISERICII GRECO-CATOLICE

Se susține („Adev. de Cluj”, 25—26 ian. 1997) că Biserica Greco-Catolică ar fi de „origine latină”, căutându-se inducere în eroare a cititorilor, prin confuzia vinovată — care poate prinde la români-latină, între limbă (mijloc de comunicare umană) și Biserică (comunitate de credincioși). Se face aceasta pentru câștig confesional, confecționându-se o origine meritorie, căci adevărata origine nu se poate să nu se știe.

Dacă în mod uzual termenul de latin înseamnă în primul rând un vorbitor al limbii latine (și beneficiar al culturii respective), o proveniență din poporul roman care folosea această limbă, cu referire la domeniul bisericesc termenul „latin” indică confesiunea romano-catolică, care își are o doctrină proprie bine conturată și care folosește latina ca limbă de cult, la fel cum termenul „grec” înseamnă ortodox (Biserica grecească, chiar Biserica Greco-Catolică, adică având cult ortodox).

Ce vrea să însemne „originea latină” (obârșia, proveniența, punctul de plecare) a Bisericii Greco-Catolice? Că se trage din Biserica Romano-Catolică, al cărei rit este cel latin și care își are centrul în teritoriul foștilor romani? Fals, atât istoric cât și doctrinar! Că limba în care au primit strămoșii noștri noțiunile de bază ale credinței a fost latina? Ce are limba unei Biserici cu doctrina (învățătura) ei, știut fiind că nu limba determină (sau caracterizează) o Biserică, ci doctrina acesteia?! Polonezii — slavi pot fi catolici, românii — latini pot fi ortodocși! Ce sens, decât de a crea confuzie, poate avea formularea că Biserica Greco-Catolică „se revendică de la limba latină”? De la o limbă ar putea să „se revendice” o altă limbă, nu o entitate total diferită.

Trebuie accentuat că doctrina (învățătura) în care s-au încreștinat strămoșii noștri a fost cea unitară, a întregii Biserici nu una latin-catolică, chiar dacă limba a fost latină, căci în epoca încreștinării noastre de bază (până în sec. IV) Biserica era una, nedespărțită.

Proveniența, deci originea Bisericii Greco-Catolice este prozaică, chiar dureroasă și n-are nimbul unei latinități deosebite față de a Bisericii Române în general, adică de cea a limbii.

Biserica Greco-Catolică își are originea în Biserica Ortodoxă Română, fiind o sciziune (N. Iorga zice o „sfășiere”), o desprindere din aceasta a unui număr restrâns de credincioși, inițial doar clerici, făcută în jurul anului 1700, nu din nevoi sufletești, ci din interese materiale, social-politice. Ea a început ca o alianță politico-bisericească, fără cedări doctrinare, recunoscându-se doar primatul onorific al Papei și are la bază actul sinodal din 7 oct. 1698, al celor 38 de protopopi, desemnat însă și de Mitropolitul Atanasie. Iezuiții catolici au făcut o traducere falsă a acestui act, adăugând că se primește întreaga doctrină catolică, în special cele 4 puncte deosebitoare, încât istoricul unit N. Densușianu, care l-a descoperit, spune că s-a făcut „o traducțiune din cele mai mișelești și criminale, falsificarea unui document public... pentru a supune poporul român catolicilor”.

Sciziunea, dezbinarea, „unirea” cum e cunoscută mai poleit, a continuat, s-a adâncit și consfințit prin declarația („reversaliile”) Mitropolitului Atanasie, făcută la Viena, în aprilie 1701, prin care, sub amenințarea unui proces, accepta întreaga doctrină catolică, precum și coborârea la rangul de episcop și subordonarea față de arhiepiscopul romano-catolic de Strigoniu, făcând ceea ce N. Iorga numește „cel mai înjositor act public săvârșit până atunci de un vlă-

dică românesc”.

Așadar, Biserica Greco-Catolică nu-i de origine latină, ci provine din Biserica Ortodoxă Română din care s-a desprins. Ea nu mai este „ortodoxă”, pentru că și-a schimbat doctrina primind învățături catolice, dar pentru faptul că păstrează încă cultul ortodox, mai menține acel „grec” în titulatură. Ea s-a catolicizat parțial și se catolicează în continuare, „unirile” (uniațiile) fiind o formă mascată de prozelitism din partea Bisericii Romano-Catolice.

Încheiere facem o precizare. Aducând-o la dimensiunea reală, reliefaș că latinitatea (romanizarea) noastră (și în general) constă în mod esențial în însușirea limbii latine și a culturii latine, o dată cu ea și prin ea) și în extrem de puțin aport biologic italic. Deci frați de limbă, nu frați de sânge! De altfel, cum coloniștii erau „ex toto orbe romano”, am fi frați cu multă lume! ...

Spre a nu fi bânuit de părtinire, aduc mărturia a doi catolici. Unul mic, A. Prundaș care în cartea *Catolicism*, p. 15, zice: „Strămoșii noștri au fost acei la care romanitatea s-a impus prin limbă”; altul mare și „infașibil”, Papa Ioan Paul II, care îl numește pe Ieremia Valahul „un fiu al României, al nobilei națiuni care poartă în limbă și în nume amprenta Romei” („Adev. de Cluj”, 1 feb. 1995). Dixit Papa!

S. BUZAN

PETRU ȘPAN - profesor și pedagog

(1860—1911)

Un sfat apostolic ne îndeamnă ca în comunitatea Bisericii creștine să păstrăm vie amintirea înaintașilor noștri. „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința” (Evrei 13,7). Iar la încheierea slujbei prohodirii unui răposat, preotul rostește: „Pomenirea lui din neam în neam, în veci pomenirea lui”.

Acestui indemn creștinesc încercăm să-i dăm împlinire prin aceste rânduri, când facem pomenirea fostului profesor de pedagogie de la Școala Teologică din Sibiu „Academia Andreiană” la împlinirea a 86 de ani de la trecerea sa în împărăția cerească. Rememorarea acestui eminent profesor este justificată și de strădănița Bisericii noastre de a-și împlini misiunea divină de educatoare și povățuitoare a tineretului pe calea permanentei lui comuniuni cu Hristos. Iar vrednicul de pomenire, profesorul Petru Șpan, ca slujitor al Bisericii și-a adus o remarcabilă contribuție.

Născut în localitatea Lupșa din Țara Motilor (jud. Alba), străbătută de Valea Arieșului, la 4 iunie 1860, și-a petrecut prima copilărie în satul natal, crescut mai mult de bunicii săi, cu vorbe dulci și blânde — ca ale tuturor bunicilor — dar în respect față de „porunca p.rintească”. Părinții și bunicii i-au fost primii dascăli. Școala primară a urmat-o în satul natal, învățând Bucoavna, Ceaslovul, gramatica și aritmetica, după care a urmat școala ungurească din Trascău și apoi Gimnaziul din Blaj. Aici, evidențiindu-se ca elev eminent, a fost numit, după practica pedagogică a vremii, monitor, de care era foarte mândru și pentru faptul că-i aducea o remunerație.

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. prof. dr. SEBASTIAN ȘEBU

Mărturii despre Mitropolitul ANDREI ȘAGUNA într-un manuscris al preotului Ioan Bârsan (1851—1911) din Sâncraiu de Mureș, jud. Mureș

Activitatea mitropolitului Andrei Șaguna a fost bogată, complexă și vastă pe plan bisericesc. Nu ne propunem o prezentare în amănunt a ilustrațiilor mitropolit, ci vom reliefa un aspect al activității sale, așa cum l-am găsit într-o mărturie scrisă de un preot ortodox, contemporan cu marele ierarh: atașamentul față de tradițiile românești, grija pentru educarea poporului român și influența pe care a avut-o asupra mulțimii. Este vorba de mărturia scrisă de preotul Ioan Bârsan (1851—1911), fost paroh în parohia ortodoxă Sâncraiu de Mureș (numită atunci Egerseg — Cornățel), pe care o reproducem în întregime, pentru frumusețea și ineditul ei.

I. „MOMENTE DIN VIAȚA MARELUI ȘAGUNA”

Ca fiu de fierar, când am mers la Sibiu, mă purtam în haine românești. După ce am absolvit pedagogia, atât eu, cât și părinții mei, doream să urmez și teologia, ceea ce era și dorința conștientă a mamei, care zicea, că ar fi păcat să nu mă fac preot, fiind eu bun cântăreț.

Deodată cu — fie iertat! — Georgiu Palagiu din Petea de Câmpie, am suplicat pentru a fi primiți la teologie. Pe atunci primirea o făcea însuși marele arhieru, iar suplicantul trebuia (să) se înfăcișeze în persona înaintea sa, ca se lăsa în persona.

Ne'am prezentat și noi doi, dar spre marea noastră tristătare n'ea spus, că deocamdată are mai mare lipsă de învățatori decât de preoți, deci nu ne primesc.

Necăjiți eram noi, dar mai necăjiți erau părinții noștri, cari pentru noi au trebuit să-și bată capul până la Sibiu, ne fiind pe atunci linie ferată către Sibiu.

Tatăl meu s'au întors acasă, iar eu am rămas ca să concurez undeva ca învățatoriu în parohia Sibiului, căci acasă îmi era rușine să mă duc acum, când toți știau, ca m-am dus să mă înscriu la teologie. În după amezia aceleiași zile stam cu colegul meu înaintea seminarului, când vedem pe Marele Șaguna, cu feciorul de casă, Simon, în urma lui, venind către seminaru. Toți câți treceau pe cale se dedeau la o parte, plecându-se înaintea lui, căci atâta era de impunător, încât chiar și cei ce nu știau cine e el, stăteau în locu uimiți, părându-li-se că văd ceva supranatural. Trecând pe lângă noi am făcut trei pași înapoi și l'am salutatu. Portul nostru românesc și uniforma l'au atras atențiunea asupra noastră și după ce trecuse deia de noi, privind înapoi, l-a întrebat pe feciorul de casă: „Simone, cine sunt acești tineri?” Simon l'au respuns, că: „aceștea sunt pedagogii de asta dimineața pe care Ecseleția Ta nu l'au primit în teologie.”

Dimineața cealaltă la 7 ore a trimis (arhierul) Șaguna pe Simon în biserică, ca să ne cheme la el — norocul nostru au fost, că ne-a aflat în biserică.

Spre mirarea și bucuria noastră, ne-au spus apoi: „Veți fi primiți în teologie, feții mei”, iar noi, sărutându-l dreapta, l'am mulțumit.

Bucuria mea și a tatălui meu nu au fost mică, când dorința au fost împlinită, dar eu și azi cred, că numai de dragul portului nostru românesc, și mulțumita faptului că Simon ne'au aflat în biserică, ne'au primit marele Șaguna în teologie.

Ca arhieru, de și om în etate și cam greoi, era cu totul devotat bisericii. În pareașem la toate dențiile era în biserică, și nu pareașem și aici a se interesa de istețimea clericilor, punându-le diferite întrebări. Dacă se întâmpla, ca unul să nu se scie răspunde la întrebare, îl au scotrofa, dacă însă era mulțumit cu răspunsul, lauda. Greșala unuia sau altuia nu o trecea nice când se vedea și nu o ierta nice când. Așa într-o Vinere din pareașem au servit liturgia înaintea Sfinții un profesor tinar și greșind pomenirile, când au eșit cu sfințele daruri, au fost dojenit în fața întregii biserici.

Se interesa mult de viața țiaranului nostru. Vorbind cu teologul Popescu Simion, se mira că calendarul și orologiul n'a pătruns încă, decât în puține locuri în casa țiaranului.

Simion Popescu iau spus ca întrebând el pe un țiaran dece nu și ține orologiul în casă, țiaranul iar fi răspuns: „Nu vreau Domnule să im masuru viața cu orologiul, căci pentru mine și ziua e prea scurtă”. La acesta au zimit ma-

rele Archiereu și a zis: „Vez fățul meu, câtă filozofie e în capul țiaranului nostru?”

Cu atâta respect și frică ne portam cu toții față de el, ca și față de un sfânt al bisericii și al neamului nostru. După pareașem mea, Moise nu au putut fi mai mare pentru poporul Izraelitean, decât marele Șaguna pentru biserica și neamul nostru.

Mai dane Domne astfelu de omenii!

II. ULTIMELE MOMENTE DIN VIAȚA MARELUI ANDREI BARON DE ȘAGUNA

Eram cleric în anul al III-lea când în ziua repausării sale a venit rândul la mine și la colegul, Petru Roșca, ca să stăm lângă bolnavul Archiereu.

Pe la orele 4 după ameză simțind că nu mai are mult de trăit marele arhieru a chemat lângă sine pe Petru Roșca și i-a zis: „Mergi fățul meu la parintele Boiu și l'u chema să vină la mine”. P. Roșca s'a și dus momentan să împlinescă ordinul dat și curând a venit înapoi și a spus Ecseleției Sale: „L'am întâlnit tocmai când mergea la biserică și a zis, că vine, cât va găta cu biserica”. Greu i-au căzut acest răspuns bolnavului și a zis foarte necăjit: „Eu sunt întâiu, apoi Vecernea, căci o putea el face și mai târziu! Du-te fățul meu pe trepte, așteptă-l acolo până vine și nu-l lăsa să intre!”.

După acesta a zis către mine, care eram lângă pat: „Vino, fățul meu și me du la fereașta de strada”. După ce am dus lângă fereașta o mășușia și un scaun, i-am ajutat se se scôle, și văzând eu ca e de tot slab, am crezut se chemă înca pe cineva, ca se l'puțem duce, dar nu me'a permis, ci me'a zis se l'duc singur. M-au apucat pe după cap, căci eu numai pana (la) supsuori l'ajungeam, cu toate că nice eu nu eram mic de statură, și cu atata putere l'am prins peste mijloc încât tota mâna mi s'au infundat în corpul meu, care era tot umflat.

L'am dus apoi la masa și l'am așezat pe scaun, dar au trebuit se-i prind capul în mâni, căci atât era de slăbit, încât nu avea putere se și l'țină sus.

Im era atât de greu, încât tot am asudat, dară peste un patraru de ora au venit feciorul de casă care cu mirare și cu ocară me-a zis, cum de am cutezat a-l ridica din pat, și catra Ecseleția a zis, ca nu ar fi trebuit se se dea jos din pat.

Eu i-am făcut semnu că sunt obosit și luându-l amândoi l'am pus iaras în pat. Acuma au început a-i fi mai greu și eu văzându-l durerile nu me potem retinea se nu lacramez. Simon, feciorul de casa, s-a dus de a chemat de la trepte pe P. Roșca. Deschizându-ș atunci marele Archiereu ochii și văzându-ne în jurul seu, a trimis pe P. Roșca se cheme pe vicariul Nicolae Popea, care la moment a și venit și văzându-ne pe toți cu lacrimile în ochii a întrebat pe Ecseleția, ca se simte mai greu?

Ca răspunsu au mai deschis odată ochii și văzându-l ca lacramează i-a zis: „Nu ve temeți Nicolae! numai nu ve sfădiți!”.

Mai mult nu au putut vorbi, i-am pus lumina în mana și i-am ținut-o pana ce a murit. Au murit cât se pôte de liniștit, fara a se arata pe față lui vre o urmă de durere. Îndată au fost chemați asessorii consistoriali, numai parintele Boi nu au cutezat se vina în sala, ci a stat în o sala laterală, plangând amaru mörtea celui mai mare binefacătoriu al neamului roman, dar pote și pentru greșala ce o facuse, ne ascultându-i cuvântul din urma.

Nice decum nu mi-am pututu împarea curiositatea, ca ore ce dorința a avut Ecseleția Sa, sau ce a voit de l-a chemat pe parintele Boi la sine în momentele din urma a vieții Sale? Eu sunt de pareașem, ca se-i fi luminat Dumnezeu mintea asessorului Boiu, se vie atunci la moment cand înca potea vorbi, iar fi descoperit ceva, ce pentru biserica noastră și pentru istorie ar fi fost de mult prețiu, și de atunci în eu, ca dacă ești chemat la un muribund, se îți lași toate afacerile, și se îți împlinești dorința!

Subscrisul mă sîrat fericit, că ajutorul cel din urma, eu i l'am dat marelui Archiepiscop și Metropolit Andrei Baron de Șaguna. Egerseg la patruzeci de sfinți 1908. Ioan Bârsanul, paroch.

Pr. Horea Septimiu Bordean
parohia Sâncraiu de Mureș

ȘTIRI DIN LUMEA CREȘTINĂ

● La începutul lunii decembrie a anului trecut s-au desfășurat la Atena, lucrările Simpozionului internațional având ca temă „Ortodoxia și Educația”, Simpozion prilejuit de împlinirea a 160 de ani de activitate a școlii Arsakion din Atena.

La lucrările acestuia au luat parte reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe din Balcani, ai Universităților din diferite țări, oameni de cultură, profesori, ziariști.

P.C. pr. dr. Ilie Frăcea, din Atena, a prezentat în plen referatul: „Probleme contemporane ale educației în Europa de Răsărit” cu accent pe evoluția și situația actuală a învățământului în general și a celui teologic în special în România.

● Guvernul chinez a reacționat energic împotriva declarațiilor oficiale ale Vaticanului care a anunțat că și după trecerea provinciei Hong-Kong în administrarea Chinei prevăzută pentru 1 iulie a.e., Sf. Scaun va tutela în continuare Biserica Romano-Catolică de aici. Această jurisdicție a Vaticanului este văzută la Beijing ca o imixtiune în treburile interne ale statului chinez.

Cu toate acestea guvernul comunist chinez a acordat recent autorizație unor călugări benedictini din Germania pentru a construi și a întreține un spital la Meihekon, aproximativ 800 de km, de capitala țării.

● Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Grecești a dat publicității o pastorală adresată clerului și credincioșilor greci în legătură cu problemele demografice ale țării.

Sf. Sinod atrage atenția asupra natalității scăzute a populației și face apel la familii și la tineret în special să dea dovadă, la fel ca și înaintașii lor, de dragostea față de Biserică și față de instituția sacră a familiei.

„Am devenit un popor cu o populație mică. Un popor îmbătrânit. Un popor cu o scădere a natalității alarmantă. Satele se răresc nevroșimil, insulele sunt goale. Locul plânge după oameni. Bunicii și buniciile, care sunt mulți, plâng pentru nepoții lor, — se arată în pastorală Sinodului Bisericii Grecești.

● Episcopul anglican John Klyberg, al diecezei de Fulham, a cerut să fie hirotonit preot romano-catolic în semn de protest față de decizia Sinodului Bisericii Anglicane de a admite hirotonia femeilor. În ultima vreme, după această decizie a Sinodului Anglican,

Petru Șpan - profesor și pedagog

(Urmare din pag. I)

În anul 1881 s-a înscris la Institutul pedagogic-teologic din Sibiu. Școala de nivel superior, de care s-a îngrijit în mod special mitropolitul Andrei Șaguna și pe care a înzestrat-o cu profesori eminenți, recrutați dintre foștii cursanți ai acestei școli între care se va număra și Petru Șpan.

Din toamna anului 1884 Petru Șpan devine studentul Universității din Viena, audiind cursuri de filosofie, istorie și pedagogie. În anul 1886 s-a înscris la Universitatea din Jena unde, sub conducerea profesorului Wilhelm Rein, a obținut titlul de doctor în Pedagogie, cu lucrarea „Dezvoltarea pedagogiei lui Herbart de către Ziller”, susținută la 20 noiembrie 1887.

Reintors de la studii, a ocupat, aproape de cinci ani, postul de profesor la Școala de fete a Asociației (ASTRA) din Sibiu, la care a predat limba germană, istoria, geografia, igiena, geometria și contabilitatea. Abia la 1 martie 1892 a fost numit profesor suplinitor la Institutul Teologic-pedagogic, în locul regretatului profesor Ioan Popescu, fostul lui mentor. În anul 1893 a fost numit profesor titular, iar doi ani mai târziu profesor definitiv. În această calitate, el a predat la secția pedagogică Pedagogia, Didactica, Limba română, Caligrafia și gimnastica, iar la secția teologică a propus câțiva ani Dogmatica și Dreptul canonic.

Din mărturiile pline de recunoștință ale unor mari personalități rezultă că învățătorii și profesorii de vocație au stat, în cinstirea lor alături de părinții truștești, dacă nu chiar mai mult, pentru că aceștia i-au născut și format pentru lumea culturală și spirituală. De o asemenea prețuire s-a bucurat și profesorul Petru Șpan. Cursurile sale ținute, fie la secția teologică, fie la secția pedagogică, au lăsat impresii adânci în sufletele cursanților. În acest sens, considerăm că merită să amintim mărturia unui eminent român și ilustru pedagog, Onisifor Ghibu, care l-a cunoscut îndeaproape în calitate de student. El scrie: „La prima oră de curs m-a uimit felul de predare. Avea fraza scurtă și precisă, însoțită de un permanent zâmbet. Era în dosul celui zâmbet ceva sacerdotal, ce biruie pe om. Expunerea era atât de clară și simplă, încât câștigai convingerea că acest om ar fi putut preda cu succes orice știință, chiar și copiilor din cursul primar. Tonul și limbajul necutat, precum și expunerea presărată cu amintiri din Țara Moșilor, din luptele naționale și din Germania, te făcea să crezi că ești în toila unei conversații familiare. Ne simțeam copiii lui și el părintele nostru al tuturor, bun și îngăduitor”. Iar un alt discipol al său are următoarele cuvinte de prețuire pentru dascălul său: „Imi aduc aminte cu câtă dragoste era așteptat în clasă și ce dispoziție sufletească știa să creeze în sufletul elevilor săi, la fiecare lecție și la toate ocaziile când țî se da norocul, să fii în apropierea sa, cum știe să picure în sufletul fiecărui dragostea și încrederea față de neamul său”.

Pe lângă cunoștințe profesionale, Profesorul Petru Șpan a cultivat în sufletul elevilor și studenților săi sentimente patriotice, le-a dat încredere în posibilitățile creatoare ale poporului nostru și în capacitatea lui de a-și lăuri un viitor demn de înaintașii săi. În amintirile sale, un alt elev, Nicolae Regman, spune: „Lovea fără milă în sfătoșii care se cred că se pricepe la toate și se amestecă chiar și în treburile școlare... Inimă deschisă... care te câștiga de la prima întâlnire, Petru Șpan n-a căutat niciodată să câștige protecția celor mari... pe calea lingușirilor. Era modest, muncitor, harnic, sincer cu el însuși și cu toți colegii lui”.

Dragostea elevilor față de dascălul lor se evidențiază și din faptul că timp de șapte ani a fost ales președinte de onoare al Societății de lectură a elevilor ambelor secțiuni ale Școlii teologice sibiene. În 1894 s-a îngrijit chiar și de tipărirea primului Almanah al acestei societăți, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de existență, iar în anul 1907 a sprijinit pe elevii săi de la Secțiunea pedagogică să-și întemeieze propria lor societate de lectură, fiind și primul ei președinte de onoare. Strădanțiile sale în direcția promovării și întăririi conștiinței naționale a poporului său prin cultură și educație în limba română ar putea fi înțelese numai de acela care s-ar putea transpune în situația politică din vremea aceea din Transilvania când limba română a fost interzisă în școlile de stat de către autoritatea de stat austro-ungară, ea fiind îngăduită numai în școlile bisericești.

Deși multilateral ca pregătire, Petru Șpan s-a evidențiat în primul rând ca pedagog. Chemarea sa lăuntrică a corespons idealului cel vizase marele ierarh Andrei Șaguna de a ridica poporul român din starea de înapoiere economică și culturală prin instrucție și educație. Spiritul șagunian a animat conducerea bisericească de la Sibiu și după trecerea la cele veșnice a marelui mitropolit, și pleiada de dascăli, ce au ilustrat învățământul superior românesc, din acea vreme, s-au orientat după acest ideal, însușit și elevilor lor să-l realizeze în școlile parohiale.

Pentru reușita unei educații și instrucții sănătoase este nevoie și de un sistem pedagogic adecvat. În lumea apuseană, începând cu secolul al 18-lea are loc un curent filosofic, cunoscut sub numele de „secolul luminilor” și a cărui caracteristică era ca tot procesul cultural-educativ să fie expus aprecierii rațiunii. Rațiunea nu poate accepta transcendentul pentru că nu-l poate experimenta. Și această orientare filosofică a sărcit viața religioasă, silind-o să se refugieze într-o sferă de culturalizare, laică mai mult, spre nemulțumirea sentimentului religios.

Spiritul ateist din „veacul luminilor” și-a găsit și replici. Și una din acestea o constituie și sistemul pedagogic elaborat de către J. Fr. Herbart (1776—1841). Concepția lui pedagogică este următoarea: Etica (morală filosofică) este una dintre științele pe care se bazează pedagogia, fiindcă ea este chemată să fixeze scopul educației. Iar a doua știință este psihologia fiindcă aceasta indică și explică metodele și mijloacele atingerii acestui scop. Potrivit concepției sale, procesul

aproximativ 320 de preoți anglicani au părăsit Biserica oficială, mulți dintre ei trecând la Biserica Romano-Catolică sau la alte Biserici.

● S.S. Karekim I., Catolicosul Bisericii Armene a efectuat o vizită la Vatican, prilej cu care s-a întâlnit cu S.S. Ioan Paul al II-lea. Capii celor două Biserici au semnat împreună o „Declarație Comună” care pune capăt astfel divergențelor hermologice dintre cele două Biserici, începute de la Sinodul IV Ecumenic din Calcedon (451), sinod nerecunoscut de Biserica Armeană.

● Cardinalul polonez Iosef Glemp, primatul Poloniei a anunțat recent că procesul de beatificare (prima treaptă în canonizarea unui sfânt) a preotului Jerzy Popieluszko, asasinat în octombrie 1984 de către securitatea poloneză va începe în curând.

Cunoscut lider al Solidarității, uubit de polonezi pentru predicile sale împotriva regimului totalitar din Polonia, Popieluszko a fost ridicat de către securitate, maltratat și ucis în cele din urmă prin înecare în râul Vistula.

Mormântul său a devenit din 1894 loc de pelerinaj pentru credincioșii catolici din lumea întreagă. Și tot la capitolul canonizării, Vaticanul a semnat decretul de beatificare a țiganului spaniol Ceferino Jimenez Malla supranumit „el Pele” asasinat în timpul Războiului civil din Spania de către comuniști pentru că a sărit în apărarea unui preot. El va fi astfel primul țigan din istorie trecut în rândul sfinților.

● Potrivit unor statistici oficiale, sute de emigranți creștini, veniți din țări din Europa și din America în Emiratele Arabe, se convertesc anual la religia islamică și aceasta numai din cauza sărăciei și a presiunilor la care sunt supuși de către autoritățile islamiste.

Între 1980—1995 au trecut la islamism numai în Abu-Dhabi un număr de peste 10000 de persoane provenite în marea lor majoritate dintre creștini. Mai multe centre speciale de studiere a Coranului se ocupă îndeaproape de noii convertiți care sunt și ajutați financiar până la găsierea unui loc de muncă. Pe de altă parte convertirile de la islamism la creștinism sunt aspru pedepsite. Recent tânărul Mohamed Wagdi din orașul Tanta — Egipt, convertit la creștinism a fost supus unor torturi groaznice vreme de câteva săptămâni de către organele de represiune.

Arhid. VISARION BĂLȚAT

educației constă în trei acte distincte: instrucția copiilor, guvernarea sau conducerea lor și educația morală. Educația nu-i posibilă fără instrucție, deoarece caracterul și voința sunt rezultatul reprezentărilor și ideilor asimilate. De aici concluzia: educatorul are să dea școlărilor idei, anume selectate, cu ajutorul cărora să influențeze formarea caracterului. Ideile sunt „combustibilul vieții sufletești”. Un bun proces de învățământ — susține Herbart — cunoaște două etape: a) scufundarea elevului într-o masă de cunoștințe noi; b) ridicarea lui la starea de a reflecta asupra lor. Cu alte cuvinte, el pretinde ca mai întâi elevul să acumuleze, să memorizeze, un mare volum de noi cunoștințe când memoria elevului funcționează optim, și apoi să fie deprins să cugete la cele învățate, ca astfel să ajungă la cunoștințe abstracte, idei, teorii.

Pedagogul Herbart a fixat idealul educației pe principii etice, nu le-a numit biblice, fiindcă societatea nu poate exista fără principii morale, iar caracterul moral este o garanție a bunelor relații dintre cetățeni.

Petru Șpan a socotit că pentru ridicarea culturală a poporului român, sistemul pedagogic herbartian este foarte potrivit, dar nu a fost pe deplin tributار sistemului de gândire a lui Herbart, chiar cu corecturile aduse de ucenicii săi Ziller sau Rein, ci a acceptat numai ceea ce a socotit că este folositor neamului românesc. Adică, a acceptat forma dar nu fondul, pentru că morală românilor era cea biblică. Iată ce scrie Petru Șpan în acest sens: „În cercetările noastre ne-am orientat după pedagogia științifică herbartiană, fiindcă aceasta are un sistem bine încheșat și corespunde idealurilor noastre... Popor tânăr fiind, să nu ne avântăm în chestia educației tineretului, în experimentări, căci păcătuiam contra unei propășiri temeinice și în loc de a produce adevărate caractere, ne pomenim cu niște ființe bastarde... Noi să primim ceea ce odată e bine stabilit în știința altor popoare, mai înaintate, dar împrumutat acesta să-l știm preface cu toții după firea etnică a neamului nostru. Nu tot ce produce o literatură străină e potrivit și pentru noi. Drept aceea nu orice nouitate are dreptul a fi primită și introdusă în lucrarea noastră culturală. La aceasta să fim cu destulă băgare de seamă ca nu cumva să periclitaș zidirea noastră culturală”.

Principiile și metodele de învățământ și educație le-a predat și aplicat profesorul Petru Șpan nu numai teoretic ci și practic, elevii săi făceau practică pedagogică în cadrul școlilor parohiale din Sibiu — Cetate și Iosefini (din Groapă).

Dintre lucrările sale, cu mare interes pentru istoria pedagogiei românești amintim: 1. Întrebări de educație și instrucție, Sibiu, 1891; 2. Trepte formale ale învățământului, Sibiu, 1903; 3. Lecții de didactică, Sibiu, 1906; 4. Idei pregătitoare în Pedagogie, Sibiu, 1902; 5. Lecții de pedagogie, Sibiu, 1908, ș.a.

Petru Șpan a publicat și manuale școlare necesare pentru școlile elementare (poporale) ale elevilor români.

Merită să amintim și activitatea lui Petru Șpan ca îndrumător al tărânișii din Munții Apuseni, unde a văzut lumina zilei. A cerut și a slăruit să se înființeze școli de agricultură, silvicultură, comerț, industrie casnică etc.

A fost deputat în Sinodul Arhidiecezan Sibiu, începând cu anul 1891. Ceea ce a accentuat cu toate ocaziile au fost reafirmarea virtuților poporului român, dintre care omnia este ridicată la cel mai înalt rang: „Om de omenie vreau să fie copilul meu”, urmează apoi cuminenția, trezvia, hărnicia, puterea de asimilare, conservatorismul, dragostea pentru bine, adevăr și frumos, setea de învățatură și dragostea de carte.

Ideile pedagogice ale acestui ilustru pedagog român sunt actuale și astăzi pentru că educația nu cunoaște limite spațiale. Numai prin educație omul devine om. Și această devenire depinde de idealul pe care fiecare generație l-a stabilit. Există totuși un ideal permanent pe care va trebui să-l recunoască, în cele din urmă, fiecare om, ideal formulat de un părinte al Bisericii, Fer. Augustin: „Ne-al făcut pentru tine, Doamne...”

De acest ideal creștin a fost animat și pedagogul Petru Șpan pe care Mântuitorul Iisus Hristos l-a chemat în împărăția cerească la 1/14 martie 1911.

Un biograf al său (Teodor Gal) apreciază astfel activitatea acestui pedagog ardelean: „Deși gândirea sa pedagogică nu a alcătuit un sistem propriu-zis, ea ni se impune ca o totalitate de elemente, a căror trăsătură de unire o constituie două elemente fundamentale: a) luarea în considerare a naturii copilului, în toate împrejurările activității comune a învățătorului cu elevii, pentru a realiza la nivel optim... cultivarea inimii prin cultivarea minții; b) subordonarea întregii culturi pedagogice și a întregii culturi intereselor omștești: propășirea culturală și economică a națiunii române, înălțarea demnității poporului român”. Amintirea lui să rămână veșnică în memoria poporului român!

Rolul Bisericii Române din Transilvania și Banat în păstrarea ființei naționale a poporului român

Poporul român nu a apărut pe scena istoriei prin secolele X sau XIII, așa cum afirmă unii istorici străini ale căror preocupări nu constau în stabilirea și evidențierea adevărului istoric, procesul de etnogeneză începând în secolul II d. Hr., odată cu cucerirea Daciei de către Imperiul roman, poporul român fiind continuatorul direct a două mari civilizații antice, este rezultatul simbiozei daco-romane.

Etnogeneza poporului român — a cărui limbă este romanică, având elementele limbii latine, morfologia și sintaxa acesteia —, nu poate fi pusă la îndoială și numeroși istorici străini, începând cu cei antici, confirmă descendența lui din daci și romani în scrierile lor. Nu există domeniu de manifestare a românului, atât în viața social-politică și economică, cât și în cea spirituală, care să nu-și găsească „expresia” prin limba latină. În afară de limbă, poporul român a moștenit de la romani și numele, pe care l-a păstrat nealterat, în pofida tuturor vitregiilor.

În dezvoltarea poporului român se conturează unele particularități apărute în condițiile istorice impuse de populațiile migratoare: desfășurarea vieții zilnice în mediul sătesc cu precădere, ceea ce explică vitalitatea lui. Spre deosebire de celelalte popoare romane, care s-au format în cadrul unor regate barbare, poporul român a cunoscut forme specifice de organizare: obști sătești, romanii populare, cnezate, voievodate (ducate). Așezările rurale și semiurbane, cimitirele, tezaurele, obiecte diverse, cele peste 3000 de inscripții în limba latină descoperite pe întreg teritoriul vechii Dacie, toate demonstrează permanența și continuitatea românului în vatra lor de formare. Circa 1500 de așezări, cetăți și cimitire ale populației daco-romane și românești din secolele IV—XI au fost descoperite peste tot în spațiul carpato-danubiano-pontic, dintre care mai bine de 600 numai în Tran-

silvania, dovezi sigure pentru „istoricii” certați cu adevărul și obiectivitatea, nascocitori de teorii pseudostiintifice cu privire la aria și timpul de formare a poporului român.

Migratorii trecuți pe aici, aflați pe o treaptă inferioară de dezvoltare, au stăpânit vremelnice, dar n-au putut întrerupe procesul etnogenezei românești, n-au reușit să „gotizeze”, să „hunizeze” sau să „gepizeze” nici una din zonele în care și-au instituit temporar autoritatea. Tot astfel au fost asimilate de către romani și grupurile slave rămase la nordul Dunării, tocmai datorită civilizației superioare a masei compacte și dense a populației băștinașe. Astfel că înrăurirea inversă, exercitată de slavi asupra băștinașilor s-a dovedit prea slabă pentru a mai putea modifica substanța etnică și lingvistică rezultată din simbioza daco-romană. Cuvintele slave existente în limba română au pătruns treptat, în decursul secolelor de conviețuire cu popoarele slave din jur.

Populația daco-romană și apoi poporul român nu s-a retras vreo dată din locurile străvechi și nici nu a emigrat sau imigrat cândva din altă parte, ci a continuat să trăiască în obști sătești, proprii pe teritoriul vechii Dacie, ele însele dovadă elocventă a continuității neîntrerupte moștenite de la daco-geți la daco-romani și de la aceștia la români, să practice indeletnicirile strămoșești: agricultura, creșterea vitelor, păstoritul, mineritul și meșteșugurile, să-și dezvolte spiritualitatea neîntrecută în sensibilitate și frumusețe.

Începând din secolele VIII—IX, în zorii Evului mediu, evoluția societății românești permite cristalizarea formațiunilor statale de tip feudal, cnezatele și voievodatele.

Arhid. prof. dr. CONSTANTIN VOICU
Dr. MIHAI RACOVITAN

În țara noastră funcționează în prezent 30 de penitenciare și 4 Centre de reeducare pentru minori.

După evenimentele din decembrie 1989 prima instituție care a apelat la sprijin din partea Bisericii Ortodoxe Române a fost Direcția Generală a Penitenciarelor, conducătorii acestei instituții înțelegând că Biserica poate ajuta la îndreptarea celor ce au greșit față de lege și față de semenii lor.

În acest sens, conducerea Direcției Generale a Penitenciarelor în deplin acord cu Patriarhia Română a dat ordin conducătorilor de unități din teritoriu să solicite centrelor eparhiale și protopoplatelor, preoții care să asigure asistență religioasă pentru deținuți și în același timp să găsească soluții pentru amenajarea în fiecare unitate a unui loc de desfășurare a slujbelor religioase, iar unde este posibil să se construiască chiar o biserică.

Protocolul semnat între Patriarhia Română și Ministerul Justiției, din data de 20.10.1993, a însemnat concretizarea eforturilor celor două părți de a crea un cadru legal de desfășurare a asistenței religioase în penitenciare. De altfel semnarea acestui protocol nu a făcut altceva decât să reînnoască o tradiție care a existat dintotdeauna în societatea românească, aceea a colaborării dintre Stat și Biserică în vederea recuperării celor care s-au abătut și au încălcat legile divine și cele omenești. Acest protocol nu a făcut decât să se repare o nedreptate istorică, ca cea din 1948 când Biserica a fost alungată în mod abuziv din școli, spitale, armată și penitenciare.

Pe baza recomandărilor Centrelor eparhiale Direcția Generală a Penitenciarelor a fost prima instituție din țară care a angajat preoți pe care îi salarizează potrivit studiilor și vechimii în activitate a acestora.

În prezent funcționează în penitenciare 30 de preoți, iar patru unități nu au preoți angajați, Centrele eparhiale nefăcând recomandările necesare.

Prin eforturile Direcției Generale a Penitenciarelor și a unităților teritoriale s-au amenajat 22 de capele, majoritatea fiind imobile dobândite prin pictură, iar prin grija episcopilor locale au fost dotate cu obiecte necesare cultului și chiriarii locului au sfințit aceste locașuri de rugăciune.

La Penitenciarul Gherla, s-a reamenajat fosta capelă din unitate, care este o adevărată biserică. Folosită ca magazie în timpul regimului comunist, în anul 1990 s-a trecut la curățirea și igienizarea ei. S-a executat pictură în tehnica frescă de către pictorul Bumbu Constantin. S-a reconstruit vechiul turn de pe absida altarului, dar fără clopot. Iconostasul din lemn de stejar a fost sculptat de către deținuți. A fost amenajată curtea bisericii și s-a realizat o clopotniță metalică cu 2 clopote având în total 500 de kg. Pereții curții bisericii au fost pictați în frescă de pictorul Gătu Spiridon, reprezentând 14 scene din istoria Ardealului și a Bisericii Ortodoxe Române.

Acest locaș de rugăciune, cu hramul Sf. Mare Mucenic Gheorghe, a fost sfințit la data de 21 aprilie 1996 de către Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului.

Cu acest prilej din partea Prea Fericitului Părinte Teoctist Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române s-a acordat CRUCEA PATRIARHALĂ PENTRU MIRENI ȘEFULUI Direcției Generale a Penitenciarelor și comandantului Penitenciarului Gherla, I.P.S. Bartolomeu a acordat distincții și gra-

ACTIVITATEA RELIGIOASĂ DIN PENITENCIARE

mate preotului și unor cadre ale unității.

La Penitenciarul Baia Mare, în perioada aprilie-august 1996, s-a construit o biserică din lemn care păstrează tradiția și proporțiile specifice bisericilor maramureșene.

În ziua de 8 septembrie 1996 Prea Sfințitul Justinian Chira, Episcopul Maramureșului și Sătmărulei, a târnosit această biserică.

Prima biserică de zid într-un penitenciar din Europa s-a realizat la Penitenciarul Aiud. Este construită din cărămidă, în formă de cruce, are dimensiunile 26/13/20, este acoperită cu solzi de tablă de aluminiu și împodobită cu pictură bizantină. Catapezeasma și strănile au fost executate în penitenciar.

În ziua de 20 octombrie 1996 trei înalți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu Anania, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, Prea Sfințitul Teodosie Snagoveanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și episcopul locului P.S. Andrei al Alba-Iuliei au sfințit această biserică.

Înalt Prea Sfințitul Bartolomeu, care în timpul regimului comunist a fost o perioadă deținut politic în acest penitenciar, spunea în cuvântul său: „Acum, prin această biserică Penitenciarul Aiud s-a transformat din anticameră a morții, cum a fost în regimul de tristă amintire, în anticameră a Raiului”.

Prea Sfințitul Teodosie, delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist, a acordat comandantului unității CRUCEA PATRIARHALĂ PENTRU MIRENI, iar Prea Sfințitul Andrei al Alba-Iuliei a acordat distincții și grame preotului și unor cadre ale unității.

La această sărbătoare au participat conducerea Direcției Generale a Penitenciarelor, comandanții penitenciarelor, multe personalități ale vieții politice și culturale din țară, Președintele României trimițând un mesaj cu acest prilej. Au fost prezenți de asemenea, reprezentanții celorlalte culte creștine precum și aproximativ 2000 de credincioși.

Fondurile pentru realizarea acestor biserici au provenit de la Direcția Generală a Penitenciarelor, Patriarhia Română, episcopii locale, diferite societăți comerciale precum și de la cadrele unităților.

Sunt aproape terminate capelele de la Penitenciarele Botoșani, Tulcea și Bistrița ce urmează a fi sfințite în acest an. La Penitenciarul Rahova se află într-o stare avansată de construcție o altă biserică din sistemul penitenciar, cheltuielile fiind suportate până acum în întregime de Direcția Generală a Penitenciarelor.

Sperăm că în acest an să demareze lucrările pentru amenajarea de capele sau chiar de construcție a unor biserici la penitenciarele: Bacău, Vaslui, Colibași, Timișoara și Arad, unde slujbele se oficiază în cluburile unităților alternative cu alte activități culturale-educative.

Cu prilejul sărbătoririi Sfinților Apostoli Petru și Pavel, ocrotitorii sistemului penitenciar din România, începând cu anul 1994 pe lângă alte manifestări deosebite evenimentul a fost marcat și prin tipărirea de către Direcția Generală a Penitenciarelor a unei cărți de rugăciune (1994), o re-

vedere de prezentare a asistenței religioase în penitenciare (1995), ambele fiind prefațate cu un cuvânt al Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist.

În anul 1996 s-a tipărit o broșură ce cuprinde comunicările susținute în cadrul unei sesiuni organizată de Direcția Generală a Penitenciarelor — Serviciul Cultural-Educativ cu ocazia sărbătoririi Sfinților Apostoli Petru și Pavel.

În spiritul tradiției creștin-ortodoxe, conducerea Direcției Generale a Penitenciarelor pentru a marca marile praznice ale creștinătății, Învierea și Nașterea Domnului, în fiecare an a învoit, pentru a petrece aceste sărbători în mijlocul familiilor lor, un număr de aproximativ 200 de deținuți și minori.

Programul de asistență religioasă desfășurat de preoții de penitenciare este de 40 de ore săptămânal și se desfășoară conform Protocolului dintre Patriarhia Română și Ministerul Justiției. În linii generale el cuprinde:

— oficierea sfintei liturghii și a altor slujbe religioase, marcarea marilor praznice și sărbători religioase, precum și a celor naționale;

— asigurarea și realizarea programului de educație religioasă și morală prin predică, lectură și studiu biblic, activități culturale-religioase;

— asigurarea și exercitarea pastorației individuale prin: spovedanii, convorbiri duhovnicești, vizitarea deținuților în celule, sprijinirea și implicarea în activități sociale și de caritate care privesc penitenciarele.

Din rapoartele primite de la unități reiese că toți preoții și-au îndeplinit aceste îndatoriri.

Fiecare penitenciar se editează câte o revistă cu conținut moral-religios.

În general, preoții se bucură de aprecierea comandantului și cadrelor penitenciarului, el fiind, de drept, dar și de fapt, sfătuitoarea și consultantul comandantului penitenciarului în legătură cu problemele moral-religioase.

La cerere, preoții au acordat asistență religioasă personalului angajat în unitatea de penitenciar sau centrul de reeducare unde funcționează.

Întrucât în unele penitenciare sunt deținuți de alte confesiuni, preoții și administrația penitenciarului, i-au sprijinit pe aceștia să primească asistență religioasă din partea cultului căruia aparțin.

Referitor la cele de mai sus voi cita pe unul din ofițerii Direcției Generale a Penitenciarelor, din lucrarea susținută cu prilejul sărbătorii Sfinților Apostoli Petru și Pavel la 29 iunie 1996:

„În practica muncii noastre, avem în vedere că sensibilizarea individului pentru întoarcerea sa cu fața către divinitate, către Mântuitorul Iisus Hristos, este operă deosebită, de mare amploare, de mare disponibilitate sufletească.

Influențarea educativă poate avea izbândă în primul rând prin munca individuală de la om la om, ori, la acest capitol forțele implicate sunt încă insuficiente. Un preot la 100—3000 de deținuți este prea puțin, oricâtă bunăvoință și oricât efort ar depune. Același lucru se poate spune și în privința educatorilor.

Se simte nevoia concertării eforturilor cât mai multor voluntari care să-și învețe pe deținuți principiile și adevărurile moralei creștine.

Fenomenul Satanismului în societatea contemporană

Sub acest titlu a apărut în „L'Osservatore Romano”, nr. 5 (2455), din 4 februarie 1997, p. 9, un extins material dedicat acestui fenomen potrivit creștinismului, care cunoaște astăzi o proliferare neașteptată.

De la început se face precizarea că se vorbește de satanism cu referire la persoane, grupe sau mișcări care, într-o manieră izolată ori mai mult sau mai puțin structurată și organizată, practică o formă de cult (spre exemplu adorarea, venerarea, evocarea) închinată acelei entități care este desemnată în Biblie sub numele de *demon*, *diavol* sau *Satana*.

Cât privește înțelegerea acelei entități, se arată că sataniștii o percep fie ca pe o ființă sau forță metafizică, fie ca pe un element misterios, fie, în sfârșit, ca pe o energie naturală necunoscută, pe care o invocă sub diferite nume proprii (de exemplu — Lucifer) și prin practici rituale speciale.

Se arată apoi că grupele și mișcărilor satanice sunt extrem de diverse. Unele mențin legături între ele, iar altele nu. Câteva au avut o existență efemeră, iar altele deși și-au încetat la un anumit moment activitatea și-au reluat-o ulterior, însă într-o formă as-cușă. Câteva lucrează la lumina zilei, altele în secret. Toate însă suferă schisme „în cascade”, în sensul că o grupare se separă în două sau mai multe ramuri, pentru ca și acestea, la rândul lor să cunoască același fenomen al fracționării.

Țara în care se află cel mai mare număr de grupări satanice este S.U.A. Aici poate fi cercetată și cea mai completă bibliografie asupra acestui fenomen. Într-adevăr, în librării și biblioteci există standuri întregi cu cărți despre satanism sau aparținând acestei mișcări.

Printre grupările satanice, cunoscute ca născute în S.U.A. și care sunt încă în activitate, menționăm: „Biserica lui Satan”, „Ordinul Berbecului negru”, „Templul lui Set”, „Biserica Mondială a Eliberării satanice”, „Biserica Războiului”.

Printre cele care par a-și fi încetat activitatea, se pot cita: „Biserica Frăției Satanică”, „Frăția Berbecului”, „Biserica Ortodoxă Satanică a Ritului Nethilum”, „Biserica Satanică”.

În plus, există organizații despre care se poate stabili cu dificultate dacă și-au încetat sau nu activitatea. Așa este spre exemplu cea cunoscută sub denumirea de „Ordo Templi Satanis”, ale cărei scrieri au fost difuzate prin Internet.

O altă grupare satanică, care a avut o oarecare notorietate este „Biserica Procesului Judecării Finale”, apărută în 1965, în Anglia, prezentă însă și în alte țări precum S.U.A., care s-a divizat în două grupe, iar azi se pare că s-ar fi stins.

Tot în Anglia s-a semnalat prezența a altor două organizații satanice: „Ordinul celor Nouă Ingeri” și „Crimul negru”.

În timp ce în Noua Zeelandă operează gruparea „Ordo Sinistra Vivendi”, care înainte se chema „Ordinul Căii de Stângă”, în Italia, printre sectele satanice despre care se știe ceva pot fi citate: „Bambini di Satana”, „Chiesa di Satana di Filippo Scerba”, „Chiesa Luciferiana di Efreim del Gatto”, „Impero Satanic della Luce degli Inferi” sau „Seguaci del Maestro Lointan”.

Există de asemenea grupări care nu recunosc a aparține mișcării satanice, ci pretind că practică rituri păgâne cu intenția de a intra în armonie cu forțele ascunse ale naturii, dar care, în fapt, prezintă aspecte ce permit a le integra în interiorul lumii multiforme a satanismului.

Riturile practicate de către sectele satanice sunt oficiate mai ales noaptea și pe cât posibil în vecinătatea cimitirelor și a bisericilor creștine părăsite (în care nu se mai oficiază slujbe).

S-a constatat că pe parcursul acestor ritualuri, unele dintre aceste grupări se dedau la acte de profanare a cadavrelor, de violență fizică comisă mai ales asupra minorilor și chiar la omucidere rituale.

Gruparea din al cărui cult se inspiră cele mai multe dintre sectele satanice mai recente este „Biserica Satanei”, fondată în 1966, în S.U.A. de către Anton Szandor La Vey. Simbolul acestei secte este ceea ce se cheamă „Pecetea lui Baphomet”, redată sub forma capului unui țap înșors în interiorul unui pentaclu (stea cu cinci colțuri), care pentaclu, la rândul său se află înscris într-un cerc. La extremitatea fiecărui colț a pentaclului se află câte o literă ebraică. Totul se află apoi cuprins în al doilea cerc.

La Vey este autorul câtorva cărți la care se face referire în lumea satanică. Dintre acestea amintim: „Biblia satanică” și „Ritualuri satanice”. Aceasta din urmă cuprinde diferite ritualuri în latină, engleză, franceză, germană.

Ritualul principal al aproape tuturor grupărilor satanice este „Liturgia neagră”, descrisă de către La Vey atât în „Biblia satanică”, cât și în „Ritualurile satanice”.

Acest ritual imită mai mult sau mai puțin misa catolică și este alcătuit din rugăciuni recitate în latină, engleză și franceză. În locul numelui lui Dumnezeu, peste tot este numele altor demoni. Se recită și „Tatăl nostru”, dar în sens contrar și negativ (ex.: „Tatăl nostru care ești în infern”). Se lansează invective și blasfemii la adresa Mântuitorului Hristos. Ostia sfințită pe care și-o procură fraudulos este profanată în toate felurile și este sfărâmată cu ură.

Ritualul este prezidat de către un celebrant, de către un diacon și un secund al acestuia din urmă. Se folosesc lumânări, un pentaclu, un potir cu vin sau altă băutură alcoolică, un clopoțel, o sabie, un pământ, un crucifix întors. Drept altar folosesc o femeie goală.

Participanții poartă veșminte negre, ca glugă (capișon). Principalul scop al satanismului este să-l „elibereze” pe adept de condiționările religioase, morale și culturale ale mediului din care provine. Cu alte cuvinte, să-l înstrăineze de sine însuși și de propria sa tradiție.

Potrivit principiilor doctrinare împărtășite de această mișcare, satanismul este o religie a trupului, a cărnii. Fericirea pentru sataniști trebuie găsită aici și acum. Nu există cer unde să se poată merge după moarte, nici infern cu foc pentru pedepsirea celor păcătoși.

Ceea ce mai caracterizează satanismul este opoziția plină de ură față de Evanghelie, Biserică, Liturghie sau Sacrificiul Euharistic. Satan, Prințul tenebrelor este adorat și invocat, ca unul de la care se pot obține favoruri de toate felurile, prin intermediul ritualurilor magice.

Motivațiile care-i determină pe unii să adere la aceste secte sataniste sunt dintre cele mai diverse. Astfel amintim credința unora că ar putea obține pe căi și prin mijloace oculte avantaje materiale și puteri suprafirești. Apoi este pornirea unora de a contesta de o manieră excentrică și excesivă ordinea morală și societatea. Nu mai puțin se numără aici atracția morbidă spre ceea ce este oribil și înfricoșător. Unele traumatisme din copilărie, care au tulburat echilibrul sufletului și de asemenea deviații de natură sexuală îi pot face pe unii vulnerabili în fața asaltului acestui fenomen.

Diverse probleme ale lumii contemporane pot favoriza proliferarea unor astfel de mișcări sataniste. Se poate cita astfel însingurarea sau izolarea individului în mijlocul unei societăți de consum, dezagregarea familială și abandonul copiilor, slăbirea și pierderea credinței în Dumnezeu, școlii și deruta la care sunt supuse fiirile slabe care ajung în contact cu persoane și grupuri care, ridiculizează, denigrează creștinismul, atracția idolatră care se manifestă vis-à-vis de anumiți cântăreți și grupuri rock, cărora li se permite ca prin mesajul cântecelor lor să blasfemieze, să incite la sinucidere, la crimă, la violență, la folosirea drogurilor, la perversiuni sexuale, la necrofiliile etc.

Logica sănătoasă, bunul simț, legile morale, dreptul natural și divin, tot ce reprezintă valoare morală în lumea aceasta condamnată și se opun unor astfel de manifestări și grupări periculoase. Este un lucru dintre cele mai grave ca omul să se abandoneze de bună voie puterii nefaste a lui Satan atâta vreme cât se știe că acesta este cel mai mare dușman al omului și al lui Dumnezeu deopotrivă.

A accepta gândirea și practicile sataniste înseamnă de fapt a conștientiza răsturnarea valorilor, adică a considera că ceea ce în mod obiectiv este greșit, eronat, rău și moralmente dezordonat să fie acceptat ca valabil și obligatoriu pentru individ și societate.

Pr. Prof. Dumitru Abrudan

IOAN CHIȘ
ȘEFUL DIRECȚIEI GENERALE
Preot
VASILE-ADRIAN MĂRCĂNEAN
INSPECTOR BISERICESC

(Continuare în pag. 4-a)

Cum să ne rugăm

(Urmare din pag. 1) omul întreg atât cu trupul cât și cu sufletul. Vameșul din parabolă, ne spune Mântuitorul, stătea deoparte, adică departe de jertfelnic, stătea smerit și cu frică de Dumnezeu și de cele sfinte.

Pără smerenie și fără umilință este cu neputință să ne rugăm. Dumnezeu, ne spune psalmistul: „Ia aminte la rugăciunea celor smeriți” (Psalmul 101,18).

Recunoașterea stării de păcătoșenie aduce, vedem tot în para-

bolă, umilința și pocăința pe care vameșul le exteriorizează prin bătaia pieptului său. Rugăciunea noastră cere inimă înfrântă și smerită și pocăință sinceră, cum zice psalmistul David, iar sinceritatea pocăinței ne-o exprimăm de multe ori prin lovirea pieptului nostru în semn de penitență.

Pe cât de nobil lucru este rugăciunea pe atât de mari sunt și cerințele ei. Ca să ne rugăm ne trebuie luptă, ca să facem o rugăciune adevărată trebuie să fim cu sinceritate și cu luare aminte.

Vameșul din Evanghelie ne pune în fața ochilor noștri suferința un minunat exemplu de rugăciune, o rugăciune adevărată și bineplăcută lui Dumnezeu.

Cerându-i mereu Stăpânului Cerească la fel ca și Sf. Apostoli: „Doamne, învață-ne să ne rugăm” să rostim și noi de-a pururi rugăciunea vameșului care deschide porțile cerului doar prin puținele ei cuvinte: „Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului!”

IN MEMORIAM

Cântărețul bisericesc IOAN VISCREAN

A trecut la cele veșnice, în ziua de 6 ianuarie 1997, Ioan Viscrean, unul din bunii și vechii noștri cântăreți bisericesci. A făcut parte în ultima vreme, din Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiu, având bucuria de a fi fost cunoscut și apreciat de chiar I.P.S. Mitropolit Antonie.

De câte ori îi auzeam glasul, simțeam că în omul acela sălășluia o forță uriașă, că în pieptul acela se concentrase puterea credinței și evlavia atâtor slujitori devotați ai stranei. Și cât de pătrunzător și emoționant suna sub bolta bisericii acea priceasă pe care el o lubea atât și pe care noi toți o iubeam atât: „Ochiul inimii mele îl ridic către tine, Stăpână...”

Il știam la strană dintotdeauna și el se știa acolo din fragedă tinerețe, căci tatăl său, tot cântăreț bisericesc, îl luase să-l fie alături de timpuriu. S-a născut în Bunești, județul Brașov, la 4 iulie 1921 și a slujit aceeași strană timp de aproape 60 de ani. S-au perindat prin biserica străbună mulți, preoți și credincioși, el era mereu acolo, statornic ca și lăcașul sfânt. Era, de altfel, prezent peste tot în viața satului. Era întreg, i se cereau sfaturi.

Anul acesta fiecare casă de buneștean aștepta, ca în atâția ani, să audă glasul ferm și cucernic care amintea că Hristos se botezase în Iordan și lumea începuse să primească lumină. Dar cântărețul nostru se pregătea să intre în marea lumină chiar de Bobotează. L-am plâns cu toții de ziua marelui Prooroc și Botezător Ioan, al cărui nume l-a purtat și l-am condus apoi pe ultimul său drum pământesc în ziua de 8 ianuarie. Era acolo, în jurul mormântului, o mare de credincioși și toți aveau în minte priceasna aceea minunată: „Ochiul inimii mele îl ridic către tine, Stăpână...”

... Și-n ceasul când va judeca Fiul tău lumea Fii mie acoperământ și izbăvitoare! Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească în pace!

Pr. GHEORGHE LUP

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ SIBIU, STR. MITROPOLIEI Nr. 24

CIRCULARĂ

Prea Cucernice Părinte,

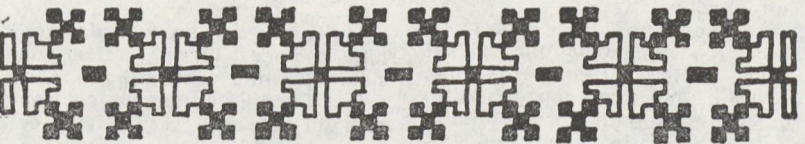
Cu frățească dragoste Vă facem cunoscut că în ședința Sa de lucru din 1 februarie a.c., Consiliul Eparhial Sibiu, luând în discuție problema referitoare la buna îngrijire a locașurilor de cult și a cimitirelor, în urma discuțiilor, pe baza informațiilor primite de pe teren, a dispus trimiterea unei circulare către toți C. preoții din Arhiepiscopia Sibiuului prin care sunt îndrumați să manifeste o grijă deosebită față de sfântul locaș, față de buna lui înfrumusețare și îngrijire încât să fie cu adevărat „cerul pe pământ”.

În acest sens, bisericile vor fi îngrijite și împodobite potrivit tradiției noastre ortodoxe, evitând orice lucru străin de ortodoxie care denaturează spiritul acesteia. Sfântul Altar va fi îngrijit așa cum se cuvine în el nefiind permis să existe decât lucrurile strict necesare. La fel Sf. Masă, inima euharistică a Bisericii, cum o numesc Sf. Părinți, va fi de o curățenie și ordine exemplară! Fiecare Sf. Masă va avea o față de masă de altar, iar pe ea nu vor fi așezate decât: Sf. Antimis, Sf. Evanghelie, o cruce de binecuvântare, chivotul și două sfeșnice. Nu este permis a se afla pe Sf. Masă lucruri străine în afara cărților de cult.

De asemenea, se vor elimina zierele, mușamalele etc. La fel în Biserica totul va fi aranjat cu gust și simetrie (icoane, prosoape, tetrapoade, covoare), în așa fel încât să dea impresia oricui intră în ea că se află într-un loc sacru, un loc al întâlnirii sale cu cerul, un loc în care tronează ordinea și armonia. Curtea Bisericii, precum și cimitirele vor fi și ele îngrijite și puse în rânduală.

De asemenea, cucernicii preoți sunt îndrumați ca acolo unde descoperă obiecte de cult, cărți sau alte lucruri vechi care fac parte din Patrimoniul național să se ocupe de păstrarea și de restaurarea lor sau, dacă nu este posibil aceasta, să se adreseze centrului nostru Arhiepiscopesc unde aceste lucruri pot fi păstrate cu grijă și expuse în locuri special amenajate. Cucernicii preoți sunt îndrumați să se conformeze acestor îndrumări ale Consiliului Arhiepiscopesc, iar P.C. protopopi, precum și Preoții consilieri vor inspecta cât mai des aceste lucruri și vor raporta Centrului Eparhial.

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ Arhiepiscop și Mitropolit Cons. cultural, Arhid. Visarion Bălțat

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ SIBIU, STR. MITROPOLIEI Nr. 24

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele posturi vacante:

- Protopopiatul Făgăraș Parohia: Sămbăta de Sus
Protopopiatul Rupea Parohia: Crihalma
Protopopiatul Săliște Parohia: Dobârca
Termen de concurs: I.III. — I.IV. 1997.
Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cerere în termenul legal la Oficiile Protopoștești, anexând adevărate cu certificatul de la cursurile de îndrumare.
După expirarea termenului de concurs, Of. Prot. ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.
P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa, vechimea în funcția anterioară, examene absoluite, copie diplomă de licență, copie pentru cursuri de îndrumare, situația socială (domiciliul familiei, copii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).
Cererile care nu cuprind aceste puncte sau care nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desășurarea concursului.
Termen de contestație 15 zile de la data numărului.
Dr. ANTONIE, Arhiepiscop și Mitropolit Consilier bisericesc Pr. Săsăujan Simion

Semnalăm... Semnalăm...

● Editura „Anastasia” a publicat o carte a unui mare teolog apusean, mort de curând la New York: Jean Meyendorf: Biserica Ortodoxă azi (trad. de Cătălin Lazurca, 236 p.).

Pe P. Meyendorf l-am ascultat la Seminarul St. Vladimir din New York și l-am avut coleg în Comitetul de conducere a Consiliului Mondial al Bisericilor de la Geneva.

A fost un teolog de talia Bulgakov, Berdiaev, Stăniloae, Losski. A lăsat o operă mare și valoroasă.

● Despre credință, despre vise și false vedenii, difere convorbiri cu sectari iehoviști, pentecostali, despre Maica Domnului și despre Sfânta Cruce, despre spovedanie și despre multe altele, „NE VORBEȘTE PĂRINTELE CLEOPA”, într-o carte îngrijită de P.C. Ioanichie Bălan de la Mănăstirea Sihăstria — Neamț. (ed. Episcopiei Romanului, 1996, 145 p.).

E o carte pe înțelesul tuturor. Probabil adună în ea predicile părintelui Cleopa, un duhovnic vestit în vremea noastră ca nimeni altul. E într-adevăr un „om cu dar”, dăruit de Dumnezeu cu o memorie poate unică de la lorga încoace. De altfel predicile și cuvintele sale care acum alcătuiesc mai multe cărți, sunt discursuri orale înregistrate prin grija celor din jurul său. Nu și le scrie. Le meditează și când se adresează credincioșilor e greu de oprit.

Crede puternic și vorbește convingător. Multimile îl caută în valuri-valuri. Pe toți îi primește, îi spovedește, îi îndrumază, le vorbește și toți pleacă de la dansul luminat și întăriți sufletește. Este inima unui curent duhovnicesc în Moldova care, în mod sigur, va intra în istoria spiritualității românești, precum Paisie de la Neamțu, Vasile de la Poiana Mărului, Calinic de la Cernica, Daniil Tudor și Arsenie Boca.

Ce bine ar fi să conțeze în fața lui Dumnezeu că vreme de câțiva ani — în anii cincizeci — l-am avut stareț și duhovnic!

● Religiiile lumii, o carte masivă (735 p.), a fost publicată recent (1996), de editura Humanitas. Drept autor este trecut Jean Delumeau, dar în interior se precizează că „sub conducerea lui Jean Delumeau” pentru că, de fapt, cartea are cel puțin 21 de autori. Un capitol mare despre religia ortodoxă e semnat de Olivier Clement, a cărui autoritate teologică în Apus este de mult bine stabilită. E profesor la Institutul Saint Serge de la Paris, fiind ortodox convertit, după spusa sa, cam de la ateism.

Toate marile religii ale lumii sunt prezentate pe larg și cu bună documentație bibliografică. Departe de a fi un tratat cu informații seci, exacte dar reci, cartea e scrisă cu pasiune, imbinând bine doctrinele cu tradițiile, ceea ce o face ușor de citit și atrăgătoare.

Greu de caracterizat sau de sugerat măcar o analiză a acestei cărți ale cărei dimensiuni l-ar putea speria pe cetitorul modern, grăbit și sintetic.

Un lucru global se poate totuși reține din ea: Toată lumea, de când e ea, crede în Dumnezeu! Abia după aceea începe diversitatea formelor, cu motivațiile ei geografice, culturale locale, spiritului neamurilor sau al unor grupuri de neamuri în general vecine, diversitate care a definit anumite forme de religii și în interiorul fiecărei religii mari a confesiunilor. Esențialul și lecția acestei ISTORII A RELIGIILOR, ca și a tuturor tratatelor asemănătoare este afirmarea de către toți și întotdeauna a existenței lui Dumnezeu. Nu este puțin lucru!

● Mircea Eliade s-a născut în București în 1907 și a murit la Chicago în 1986. Editura „Humanitas” și-a asumat o răspundere care, în contextul re-europenizării și al re-culturalizării României, după stupiditatea epocii comuniste și din acest punct de vedere al „epurării” a tot ce era important și valoros în cultură, face ea însăși, editura, o operă culturală de umplere a unui gol și de restabilirea a comunicării României cu lumea.

În 1996 opera lui Mircea Eliade în românește s-a mai completat cu un titlu: FĂURARI ȘI ALCHIMIȘTI, tradusă de Maria și Cezar Ivănescu, (Buc. 222 p.).

Cartea se înscrie, bine înțeles, în pasiunea și cercetarea istoriei religiilor. O spune chiar Eliade: „cea ce îi apropie pe topitor, făurar și alchimist, este faptul că toți trei revendică o experiență magico-religioasă specifică în raport cu substanța, această experiență este monopolul lor, iar secretul se transmite prin rituri de inițiere ale meseriilor; toți trei lucrează asupra unei materii pe care o consideră vie și sacră...”

Câte țări n-ar fi fost mândre să aibe un Mircea Eliade! Nu am în față ediția franceză a cărții. M-ar fi interesat cum apare în limba franceză cuvântul „făurar”. Mi se pare atât de specific românesc, venind dintr-o zonă adâncă de folclor și de poveste din Carpați, de la Nistru și de la Dunăre!

ANTONIE P.

Activitatea religioasă din penitenciare

(Urmare din pag. a 3-a) În unele parohii s-ar putea înființa asociații religioase de susținere a activității din penitenciare. Credincioși mai luminați ar putea desfășura activitate moral-religioasă în penitenciar.

Poate încă mulți preoți, ca să nu mai vorbim de credincioși nu știu că acum porțile penitenciarelor sunt deschise pentru toți cei ce doresc să contribuie pentru îndreptarea celor ce au greșit.

Gestul de a oferi ceva unui deținut sau cuvântul de mângâiere ori învățătura creștinească al unui creștin ortodox adresat celui din închisoare poate constitui momentul decisiv în întoarcerea deținutului pe calea mântuirii.

Am arătat acestea mișcat de cuvintele cu care a încheiat oțelul citat, și anume: „Biserica Ortodoxă poate face mai mult înființând organizații proprii de voluntari care să acționeze moralizator în toate locurile de deținere”.

De altfel și preoții de penitenciar, în rapoartele lor, la capitolul propunerii pentru îmbunătățirea activității pastoral-misionare ce sunt de competența Sântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cer aproape toți implicarea într-o măsură mai mare a Bisericii în sprijinirea activității religioase din penitenciare.

Altă cerință a preoților de penitenciar este de a procura cărțile de cult necesare slujbelor și care lipsesc din aproape toate penitenciarele, după cum trebuie căutată o soluție privitoare la cântărețul bisericesc. O soluție ar fi angajarea unui cântăreț care să fie trecut pe statul de plată al Protopopiatului locului cu buget de la Secretariatul de Stat pentru Culte.

Centrele de reeducare pentru minori solicită cărți de religie.

Deși Patriarhia Română, prin sectorul Diaconia, a sprijinit într-o oarecare măsură, activitatea religioasă din penitenciare prin repartizarea unor obiecte de colportaj și cărți religioase ca și a unor sume de bani, este necesar ca acolo unde nu sunt obiectele de cult necesare Centrul eparhial trebuie să doteze capelele cu acestea, deoarece Protocolul dintre Patriarhia Română și Ministerul Justiției prevede: „Patriarhia Română și Centrele eparhiale vor asigura dotarea capelilor sau a lăcașurilor de cult, cu obiectele, veșmintele și cărțile de cult necesare; vor organiza biblioteci cu caracter religios și vor acorda materiale necesare trebuințelor duhovnicești ale deținuților (icoane, cruciulițe, calendare bisericesci etc.).”

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază. Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu; Arhid. Visarion Bălțat

Abonamentul pe un an: 10000 lei. Cont. nr. 45.10.409.2, B.C.S.A. — Sibiu. Pentru citorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 47.21.016.680) sau echivalentul în altă valută, Banca Comercială, Sucursala Sibiu.